

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník 87

Číslo 19

6. května 2007

Cena: 6 Kč

HODNOTY A PERSPEKTIVY PRO EVROPU – CÍRKVE K 50. VÝROČÍ EU

Řím slavil 50. výročí Evropské unie spolu se zástupci křesťanských církví, kteří se při příležitosti 50. výročí podpisu Římské deklarace sešli na evropském kongresu Hodnoty a perspektivy pro Evropu, pořádaném 23. – 25. března v Římě Komisí biskupských konferencí Římskokatolické církve v EU (COMECE) ve spolupráci s římskokatolickými hnutími a organizacemi. Kongresu se zúčastnili biskupové Římskokatolické církve, mezi řečníky bylo i několik arcibiskupů, bohoslužbám předsedali též kardinálové, nechyběli však ani zástupci různých římskokatolických organizací.

Pozvaní byli rovněž členové Ústředního výboru Konference evropských církví (CEC), díky čemuž dostal kongres ekumenickou dimenzi. K projevu za CEC byl přizván Jean Arnold de Clermont, prezident CEC, a metropolit Emanuel z Ekumenického patriarchátu Pravoslavné

církve. Pozvání k projevu na kongresu přijali i velmi prominentní politici – H. E. Mary Mc. Aleese, prezidentka Irska, Romano Prodi, premiér Itálie a bývalý předseda EK EU, Peter Sutherland, předseda Britského Petrolea a bývalý člen EK a bývalý generální ředitel GATT a WTO. Účastníci kongresu byli poctěni též audiencí u papeže Benedikta XVI., který následně v závěrečný den kongresu udělil na Svatopetrském náměstí všem příchozím tradiční požehnání "Angelus". Kongres si vytyčil cíl „pomoci křesťanům identifikovat hodnoty, které od počátku vedly Evropský projekt, a které musí být obnoveny i dnes pro EU jako odpověď ambicím, které kolem nich tvoří občanství a svět.“

Z kongresu bylo představitelům států a vlád EU, předsedovi Evropského Parlamentu (EP) a předsedovi Evropské komise (EK) zasláno "Římské poselství".

Kongres byl zahájen modlitbou biskupa Adriana van Luyn z Rotterdamu, prezidenta COMECE. Na úvod byl přečten pozdrav prezidenta Itálie Giorgia Napolitano, který potvrdil význam církví pro současnost i budoucnost EU: „Církev a náboženské organizace, jejichž statut a příspěvek pro dialog s evropskými institucemi byl oficiálně uznán v návrhu Evropské ústavy, jsou volány ke sdílení úsilí obnovit Evropskou unii, jako svědkové nehlubších hodnot, které jsou základem stavby sjednocené Evropy.“

Jako první v úvodních projevech promluvil arcibiskup Angelo Bagnasco, prezident Italské biskupské konference: „...Evropa je volána k překonání původního ekonomického směřování a k otevření širšího horizontu včetně politického a institucionálního. Z tohoto pohledu viděno...jeví se hledání sdílených hodnot v plánu kulturní a duchovní jednoty naplněné dialogem

a respektem k identitám jako podstatné... Pro integrační proces, aby byl skutečně úspěšný, musí Evropa uznat křesťanské kořeny a dát důležitost etickým principům, které jsou integrační a důležitou součástí duchovního dědictví, z něhož evropská modernost čerpá své vlastní hodnoty.“ „Zamítnutí zmínky o náboženských kořenech Evropy je daleko od toho být výrazem tolerance, namísto toho je výrazem trendu, který chce omezit náboženství do exkluzivně privátní a subjektivní sféry, pěstující etický relativismus pro etický dogmatismus...“ Církev, ve sdílení obecné odpovědnosti tak významným hodnotám, jako je spravedlnost, mír, svoboda, solidarita, ochrana životního prostředí, znovu potvrzují, že tyto hodnoty nemohou být opravdu dokonalé bez toho, aniž by byly vázány na transcendentní dimenzi osoby a respekt pravidel, která jsou základem lidské přirozenosti. Církev by podle Bagnasca měla

1. Chránit lidský život ve všech jeho etapách, od jeho vzniku k přirozené smrti, v odolnosti k formám agrese maskovaným zdáním nedorozumění vědeckého a sociálního progresu (lidské klonování, genetická manipulace, potraty, euthanasie); 2. Uznat a chránit rodinu jako základní a přirozený vztah muže a ženy, otevřenou dětem, včetně její ochrany před pokušením postavit ji na roveň jiným formám vztahů; 3. Chránit právo rodičů na vzdělání jejich dětí; 4. Základní právo náboženské svobody – nejen v osobní rovině, ale i v rovině institucionální. Následně vystoupil již jmenovaný biskup Adrianus van Luyn z Rotterdamu, prezident COMECE: „...je přirozené, abychom se sami sebe ptali, jaký příspěvek (Evropě) můžeme přinést, bereme-li v úvahu, že EU má duchovní a kulturní identitu.“ Je podstatné překonat národní sobectví a vzít si inspiraci z univerzálních obecných hodnot. Ve svém projevu dále

Místopředseda pražské diecézní rady MUDr. Antonín Janák

zdůraznil tři nebezpečí: „zapomenutí na zdroj hodnot, kterým je církev, opomenutí solidarity, upadnutí do samolibosti.“ Zmínění křesťanských hodnot není urážkou ostatních náboženství, neboť neřící nic znamená křesťanství vyřadit. Církev však nese za vyjádření názoru otců Evropy, kteří dbali na křesťanské dědictví, odpovědnost, která nemůže být rovnocenná s politickým vměšováním. Slova prezidenta Rady moudrých Marcelina Oreji, bývalého člena Evropského parlamentu, se zčásti nesla v podobném duchu: „Stavění Evropy musí být založeno v prvé řadě na etickém rozměru života a společnosti. Každá právní společnost je založena na společnosti hodnot. EU... má své kořeny v křesťanské tradici a respektu k lidské hodnotě.“ Auditoriu následně předložil Zprávu Rady moudrých: "Evropa hodnot. Etická dimenze EU", v níž poukázal na "první cíle" zakladatelů EU (po potlačení války, znovusjednocení lidí, snaha o obecné blaho). Nyní „skrze nastolení velkého

trhu a jediné měny se stala EU ekonomickou a měnovou silou a získala významnou váhu v diplomatické a vojenské sféře“. Nicméně síla „není etickou hodnotou sama o sobě... stává se etickou hodnotou natolik, pokud přispívá k míru, k respektování lidské důstojnosti a k rozvoji základních hodnot.“ Dále zdůraznil jako úkol EU: respektování diversity mezi členskými státy, možnost jejich pohybu různou rychlostí a subsidiaritu. Nová generace Evropanů musí, vědoma si hodnot, které vytváří tento originální projekt, převzít odpovědnost za posílení míru, vyrovnanou prosperitu a vyrovnané síly. Ve svých rozhodovacích procesech by EU měla vždy respektovat základní hodnoty, zakotvené v partikulární lidské důstojnosti a v základních právech.

První panelový blok pod názvem: Hodnoty a principy sjednocující evropské občany a národy zahájil arcibiskup Dominique Mamberti, sekretář papeže pro vztahy se státem: Podle

Pokračování na str. 3

JEDNALA PRAŽSKÁ DIECÉZNÍ RADA

Ve středu 25. dubna jednala pražská diecézní rada o tom, kdo bude zastupovat pražského biskupa po dobu jeho suspendace. Podle navrženého programu měl tento bod být posledním bodem programu, proto hned na začátku jednání navrhovali někteří

členové diecézní rady, aby takto závažný bod byl projednáván jako první. V hlasování o změně programu však (jen těsně) neuspěli, proto se diecézní rada až do večera zabývala problémy náboženských obcí (nájemní smlouvy na bytové i nebytové

prostory, smlouvy o dílo na stavby...) a zprávami jednotlivých odborů diecézní rady.

Až po osmnácté hodině žádali někteří členové diecézní rady o nové hlasování, kterým by se už zmíněný důležitý bod programu posunul, aby mohli být projednávání přítomni. Tentokrát byli úspěšní a předsedající MUDr. Antonín Janák - místopředseda diecézní rady zahájil neveřejné jednání, kterému mohl být přítomen i bratr patriarcha.

Po dalším téměř dvouhodinovém jednání, kdy neúspěšně volili v tajném hlasování zástupce z duchovních - členů diecézní rady (dvě kandidátky měly stejný počet hlasů) diecézní rada rozhodla, že po organizační stránce povede diecézi místopředseda její diecézní rady MUDr. Antonín Janák a v duchovních záležitostech jen do 30. května (příští zasedání diecézní rady) Mgr. Růžena Adamová - členka diecézní rady, vikářka berounského vikariátu a farářka ve Zdicích. Na příštím zasedání diecézní rady bude rozhodnuto, jak postupovat dále.

(noe)

Z jednání pražské diecézní rady

Pozvání na pouť do rodného kraje patriarchy Karla Farského

V sobotu 16. června se koná pouť do Škodějova u Semil. Zveme při této příležitosti děti s rodiči nebo skupinky dětí z náboženských obcí, aby se zúčastnily od 10 hodin bohoslužby konané v přírodě u památníku dr. Karla Farského. Přítomné děti zapívají při bohoslužbě dvě písně.

Od 14 hodin sehrají děti a mládež z Prahy ve sboru v Semilech biblickou dramatizaci s písněmi „O dvou králích Saulovi a Davidovi“. Po divadle budou děti pozvány na malé pohoštění. Kdo bude mít zájem, může s námi podniknout krátkou vycházku na blízkou vyhlídku.

Příhlášky skupinek a dotazy k uvedené akci zasílejte na adresu: sekretariat.patriarchy@ccsh.cz

Kontaktní osoba: Dana Kalivodová, mob.: 603 559 335

Život jako umělecké dílo

**„Chápej se života
vždycky jako uměleckého díla“
Christian Morgenstern,
německý básník
* (6. 5. 1871 – 31. 3. 1914)**

Je mnoho možností, jak interpretovat život. Jedni v něm spatřují zkoušku, jiní "údolí nářků, slzavé údolí", jímž musíme projít, chceme-li dosáhnout něčeho vyššího. Mnozí chápou své bytí jako zábavní park, v němž by si měl člověk pokud možno co nejvíc užívat, protože přece "žijeme jen jednou".

Uchopení života jako uměleckého díla na nás klade vyšší nároky. Tento postoj vyžaduje hloubku, rozhodnost a vytrvalost. „Správně prožitý život je dokonalým uměleckým dílem,“ míní britský spisovatel William Somerset Maugham (25. 1. 1874 – 16. 12. 1965).

Co znamená – správně prožitý? Patrně jde o to, aby náš život odpovídal naší osobnosti, abychom se realizovali a nikoliv jen "vegetovali", jako kdyby šlo jen o to odsedět si ten čas. V tom případě působí obraz člověka, který nepřetržitě pracuje na uměleckém díle, blahodárně.

Jsou v něm ovšem v pozadí zahrnuty i chvíle, kdy nic nejde kupředu, kdy se dokonce mnohé nedaří, ale plán je tu a jeho uskutečnění je cílem našeho úsilí.

Morgensternova myšlenka uchopit život jako umělecké dílo vede i k následující radě: „Čas od času bychom měli sami od sebe podstoupit jako malíř od obrazu, který maluje.“

Z němčiny přeložil Josef Špak

Z kazatelského plánu

4. NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH

Všechny národy přijdou a skloní se před tebou, Pane!

Ježíš Kristus vždy je a zůstane naším Pánem. Nemůžeme si činit nárok na to, abychom se mu vyrovnali. Dokud chodíme po této Zemi, máme stálý úkol hledat Krista a následovat ho. Jen tehdy, budeme-li žít ve vzájemné lásce, budeme zakoušet blízkost svého Pána a všichni kolem nás poznají, že jsme jeho pravými učedníky. Jít za Kristem znamená ochotu zamířit kamkoliv, kam nám ukáže, ať to bude cesta sebetěžší. Slovem i životem máme vydávat dobré svědectví o Pánu všem. K tomu náročnému úkolu dá Bůh sílu všem, kdo jsou ochotni plnit jej poslušně a věrně.

Vstup: Ž 148

Tužby:

2. Aby nám dal ve chvílích slabosti a kolísání blízkost svou v živém Kristu pocítit...
3. Abychom posilováni Duchem svatým v lásce žít dovedli a tak všem okolo věrohodné svědectví o Ježíši Kristu vydávali...

Epištola: Sk 11,1-18

Evangelium: J 13,31-36

K obětování: Zj 15,4

K požehnání: Zj 21,1-7

Modlitba:

Prosíme, Hospodine, o obdarování tvým svatým Duchem. Kéž vírou pochopíme aspoň něco málo z tvých úžasných tajemství. Vždyť pouhý náš rozum nikdy nevysvětlí, jak je možné, že Kristus, vítězný Pán, sedí po tvé pravici a zároveň je nablízku všem, kdo ho upřímně a vytrvale hledají. Že je Mistrem, u něhož se můžeme a máme učit tomu, co je pro nás nejpotřebnější. A že láska, zdánlivě křehká a bezmocná, může být mocnou zbraní přemáhající zlo a vítězně šířící tvou vládu ve světě.

Vhodné písně: 18, 22, 71, 72, 108, 333

ZDROJ VÍRY VE VĚČNÝ ŽIVOT

Jeremjáš 31,7-13

Římanům 15,1-13

Jan 11,45-56

Žalm 118,14-27

Skutky 13,26a-30a

„Pojďte ke mně a slyšte, a budete živi,“ promlouvá Hospodin ústy svého proroka k lidem. Bůh tu zůstává pro posluchače v jisté skrytosti a jediné, čím se člověku zpřítomňuje, je ono slovo zvěstované prorokem.

S postupem času a navzdory přetrvávající lidské nechápavosti, přibližuje se Bůh člověku stále víc. Nakonec pošle svého Syna, aby jako Ježíš Nazaretský přebýval uprostřed lidí. Tehdy dostalo zcela konkrétní, takřka hmatatelnou, podobu to slovo Hospodinovo: „...pojdte ke mně.“ To už tu nebylo jen slovo, byla tu osoba, která mluvila, naslouchala, viděla, dotýkala se a mohla být dotýkána. Proto mohl evangelista napsat, že „Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi.“

Někdo možná řekne, co by kdo z lidí chtěl ještě víc, aby Bůh, ve vstřícnosti ke člověku, učinil? A přece Písmo svatá dokládají, že to mnohé z lidí nepřesvědčilo. Setkali se sice s Ježíšem tvář v tvář, slyšeli ho, rozmlouvali s ním a přesto stále jakoby ho neviděli, jakoby ho neslyšeli. Nanejvýš se podívovali, kde že se to v tom člověku bere, ta slova, ta

moudrost. Byli blíže tomu, a také to vyhlášovali, že v něm vidí služebníka Belzebula. Měli Božího Syna za rouhače a Božího nepřítele.

Proč tohle všechno? Vždyť přece ti největší Ježíšovi odpůrci byli znalí Písem svatých, naslouchali Bohu a přesto nerozpoznali chvíli Božího navštívení. Proč tomu tak bylo? Kde a v kom, nebo v čem spočíval jejich problém?

Hospodin skrze proroka Izajáše říká: „Nakloňte ucho a pojdte ke mně.“ Je to z jeho strany zřejmá výzva člověku k činnosti jeho ducha i vůle, ke vstřícnému obrácení se k Bohu. Je to výzva k probuzení ducha, k očekávání a touze slyšet, porozumět, přijmout, uposlechnout a konat. Tohle má na mysli i Pán Ježíš, když mluví o domě stavěném na písku a o domě stavěném na skále.

Z Ježíšových slov je zřejmé, že nestačí pouze naslouchat a slyšet. Nutná je otevřenost naslouchajícího a jeho touha přijmout Slovo Boží. Je nutné dovolit, aby se tohle slovo stalo součástí mé existence. Učiníme-li to, pak se začne něco dít ve mně a se mnou. To je ono stavění na skále. Pokud ale zůstaneme jen u naslouchání, bez toho dalšího, pak jsme podobní těm, kteří Ježíše obviňovali a odmítli ho, pak jsme stavěti domu na písku.

Nad Písmem

CHVALOZPĚV VYKOUPENÝCH

Iz 12,1-6

„Zpívejte Hospodinu píseň novou, neboť učinil podivuhodné věci, zvítězil svou pravicí, svou svatou paží! Hospodin dal poznat svoji spásu, zjevil před očima pronárodů svoji spravedlnost. Spatřily všechny dálavy země spásu našeho Boha.“ (Ž 98,1-3)

To je radostný chvalozpěv žalmisty za podivuhodné skutky Boží. Dnešní neděle je nazvána Cantate - zpívejte Hospodinu, oslavujte Boha, chvalte jeho jméno! Kolik chvalozpěvů máme v Bibli! Uvedme některé: Píseň Mojžíšova (Ex 15,1nn), chvalozpěv Chany (1S 2,1nn), žalmy Davidovy, chvalozpěvy Izajáše (Iz 9,1-6), (Iz 11,1-9), (Iz 12,1-6), chvalozpěv Marie (L 1,46-55), chvalozpěv Zachariášův (L 1,68-79). Chvalozpěv za dílo spásy v Ježíši Kristu je zařazen po Velikonocích, abychom i my mohli chválit svatého Boha za dílo spásy.

Proč chodí lidé do kostela? Naučili se tomu od rodičů, mají to za náboženskou povinnost, udržují pěknou tradici? Poslechnout si dobrého kazatele? Když jsou v nouzi, prosit Boha? Přicházíme však chválit Hospodina? To by měl být hlavní důvod. Jak se dovedeme obdivovat dílu lidskému! Dnes je velice rozšířen kult člověka. Nic nového! Bylo tomu tak již ve starém Egyptě, Babylonii, Assyrii, Řecku a Římě. Klaníme se člověku a vytvořu jeho rukou až dodnes. Kolik chvály člověku a jeho výkonům – kolik aplausů – nacházíme na stadionech, na hřištích, v divadlech, při kulturních akcích. Jak oslavujeme dílo vědy a techniky. Nic proti tomu! Ale dovede lid Boží takto oslavovat Hospodina a jeho mocné činy? Volat z upřímného srdce radostně haleluja,

což znamená „chvála Hospodinu“ nebo „chvalte Hospodina“. Zde nejde jen o mocné činy Boží, které se staly v minulosti.

Mocné činy Boží se dotýkají i mne, každého člověka dnešní doby. V Izajášově chvalozpěvu (Iz 12,1-6) máme dílo spásy v kostce. Je to napsáno i pro mne. Všichni máme co činit s hříchem. Je nám potřeba Boží záchrany – spásy. Žít ve hříchu znamená nechat na sebe uvrhnout Boží hněv. To znamená také: žít v nepokoji, ve strachu, ve shonu, ustaranosti, hořkosti. Nechávat se oklamat všelijakým povídáním: Já jsem člověk dobrý, nikomu jsem nic zlého neudělal, žiji spravedlivě, bezúhonně, co si neudělám, to nemám. Ano, lidé jsou tak spravedliví a dobří, že nepotřebují ani Boha, ani Ježíše Krista a jeho obět na kříži. Jisté: Ježíš nepřišel povolovat spravedlivé, ale hříšné ku pokání. A proto ti spravedliví nemají Boha ani za co chválit. Je dobré se držet Písma, kde je psáno: „Všichni zhřešili a nemají slávy Boží.“ Kdo poznal svoji bídu a hřích, ale i Boží lásku a milosrdenství, musí se radovat, chválit Hospodina a vyznávat: Bůh je má spása, doufám a jsem bez strachu.

Prameny spásy jsou nám stále otevřeny. Žijeme v čase milosti. Záleží jen na nás, jak mnoho a jak radostně budeme vážit vody ze studnice spasení. Tou studnicí je Ježíš Kristus sám a tou živou vodou je Duch svatý. Kdo přijde a pije tu vodu života, kdo Krista vírou přijímá, i z jeho útroby poplynou proudy vody živé. Stane se potrubím, skrze které se dostává dílo spásy dále. Spása Hospodinova se netýká jen mne, ale celého světa, všech lidí. –

Tohle všechno souvisí s naší vírou ve věčný život. Ta vyrůstá z víry v Boha. Právě ona je člověku perspektivou prodlouženou do nekonečna. Tahle víra staví naši existenci na skále Boží věrnosti. Člověk to pozná, když se mu zhroutí veškeré jistoty, pilíře a opory, jimiž dosud podpíral svůj život. Pozná to tehdy, když ztratí půdu pod nohama, zcela se zhroutí a neví jak se má chovat ke svým blízkým, když to nevědí ani oni. Tehdy se přítomnost víry v člověku ukáže jako něco absolutního, jako to, co vskutku je a co by měla být, totiž bezmezným a naprostým spolehnutím na Boha - vírou na život a na smrt.

Tehdy získáme, třeba i v životě plném utrpení, novou svobodu, svobodu věřícího člověka, kterého nerozdrť ani strach z bolesti a který, navzdory všem pochybnostem o sobě samém i o světě, nepropadá zoufalství. Jeho život, ale i vědomí nevyhnutelnosti vlastní smrti, stojí pevně na skále víry v Ježíše Krista ukřižovaného a vzkříšeného. Dovoluje mu odvážně doufat, že utrpení a umírání nejsou to poslední a definitivní, ale že poslední slovo naplňující existenci víry náleží onomu tajemnému jinému, Bohu Otci, Synu i Duchu svatému.

Jan Hálek

„Uvádějte národům ve známost jeho skutky.“

Kde budou oslavovat Hospodina? – Ve světě? U pronárodů? Nejprve na Sionu, kde přebývá Boží lid a jeho služebníci. Jisté, chvála Hospodinova se rozšíří do nejdelších končin země. Ale zde, na Sionu – v církvi je střed. Chcete, aby i pohané chválili Hospodina a poznávali jeho mocné skutky? Nepomůže k tomu napominání, kárání, odsuzování, ale zvěstování o předivných skutcích Božích, aby sláva Hospodinova se rozšířila.

Chvalozpěv pozvedá náš zrak vzhůru! Chvalozpěv nás vede dopředu! Chvalozpěv nás vede ven za hranice našich sborů!

Milan Krchňák

**Sláva ti,
náš drahý Spasiteli,
že jsi vstal
z temných hrobu bran!
Ty jsi světlo světa
a ani ta největší temnota
tě nemohla podržet
a musela ustoupit.
Ty jsi vítěz!
Haleluja!
Máš klíče
pekla i hrobu!
Oslavujeme tě,
náš drahý Pane,
Ježíši Kriste!
Pro nás ses stal
Synem člověka,
abys nám otevřel
bránu
k životu věčnému.
Děkujeme ti
za tvou lásku.
Amen**

575. VÝROČÍ "CHEBSKÉHO SOUDCE"

Ke květnovým dnům letošního roku se váže připomínka jedné události, která má velký význam pro husitské bohosloví i pro reformační teologii vůbec. Týká se 575. výročí jednání vyslanců husitů s poselstvem basilejského koncilu a říšských knížat v Chebu, jehož výsledkem bylo uzavření dohody, obsahující v prvé řadě zásadu takzvaného "chebského soudece".

Z širokého pohledu církevních dějin se chebské jednání v květnu roku 1432 může jevit jen jako díleč epizoda na okraji komplikovaných dějů basilejského koncilu, která zůstává skryta v pozadí jiných mnohem významnějších událostí, k nimž patří i následná učená hádání husitů s konciliaristy o uznání čtyř pražských artikulů. K nejznámějším momentům těchto hádání náleží především jejich první fáze, uskutečněná v Basileji v roce 1433, a jejich politicky nejdůležitější výsledek - jihlavská kompaktata z roku 1436. Další vyjednávání pak v různých formách trvalo až do roku 1439.

Chebské jednání však přesto nese punc výjimečnosti. Zde poprvé husité úspěšně předložili svoji teologickou koncepci v jisté komplexnosti i v širších politických souvislostech a dosáhli pro ni určité formy uznání na mezinárodní úrovni. Svůj starší program čtyř pražských artikulů tu spojili s formulací způsobu, jak důkazem z Písma svatého posuzovat pravdivost doktríny. Jméno místa rokování pak trvale zaznívá v názvu zmíněné formulace, která vstoupila do obecného historického povědomí jako "iudex in Egra compactatus" - "soudece smluvený v Chebu".

Jádro poselstva koncilu do Chebu tvořili teologové - konciliaristé a říšská knížata, spojenci krále Zikmunda Lucemburského: Fridrich I. Hohenzolern, markrabě braniborský a norimberský purkrabí, a Jan z Neumarktu, který získal z rodových držav část

Horní Falce a nesl též titul vévody bavorského. Obě knížata, která byla zároveň válečnými protivníky husitských vojsk, měla nyní po porážce u Domažlic velký zájem o mírová jednání a byla přizvána na výslovné přání husitů.

Husitské poselstvo dorazilo do Chebu 8. května roku 1432 a lze předpokládat, že v něm byla zastoupena všechna husitská mocenská uskupení. K nepochybným účastníkům chebského jednání patřili pražané Jan z Krajnic a Jan Velvar, táboři Matěj Louda z Chlumčan, Beneš z Mokrovous - všichni laici, kněz Prokop Holý, duchovní správce tábořských polních vojsk a vůdčí osobnost poselstva, a staroměstský písař Mikuláš z Humpolce, který ověřil správnost přijatého usnesení. V pramenech je dále doložena přítomnost vlivného teologa pražanů Jana Rokycany jako druhého předřečníka, uvádějícího v Chebu bezprostředně po kázání konciliaristy Jindřicha Tokeho husitské požadavky. Přírodním účastníkem jednání byl i chrudimský farář Martin Lupáč, stojící na "levém křídle" pražanů. Z průběhu jednání vyplývá, že ideové postoje husitské reprezentace se zde formovaly pod výrazným vlivem zástupců bratrstev. Za těchto podmínek je tu účast tábořských teologů Mikuláše Biskupce a Markolta ze Zbraslavic spolu s přítomností anglického viklefy Petra Engliše téměř jistá jako odůvodnění převahy radikálních bohoslovců na straně husitů v Chebu. V následujících jednáních se uplatnili jak teologové tak i laici z obou zúčastněných stran. Basilejský koncil nabízel prostřednictvím svých vyslanců obecné podmínky dalšího jednání, zdvořile respektující husitské specifikum, slibem volného slyšení počínaje a povolením soukromých bohoslužeb konče. Husité však chtěli mnohem více.

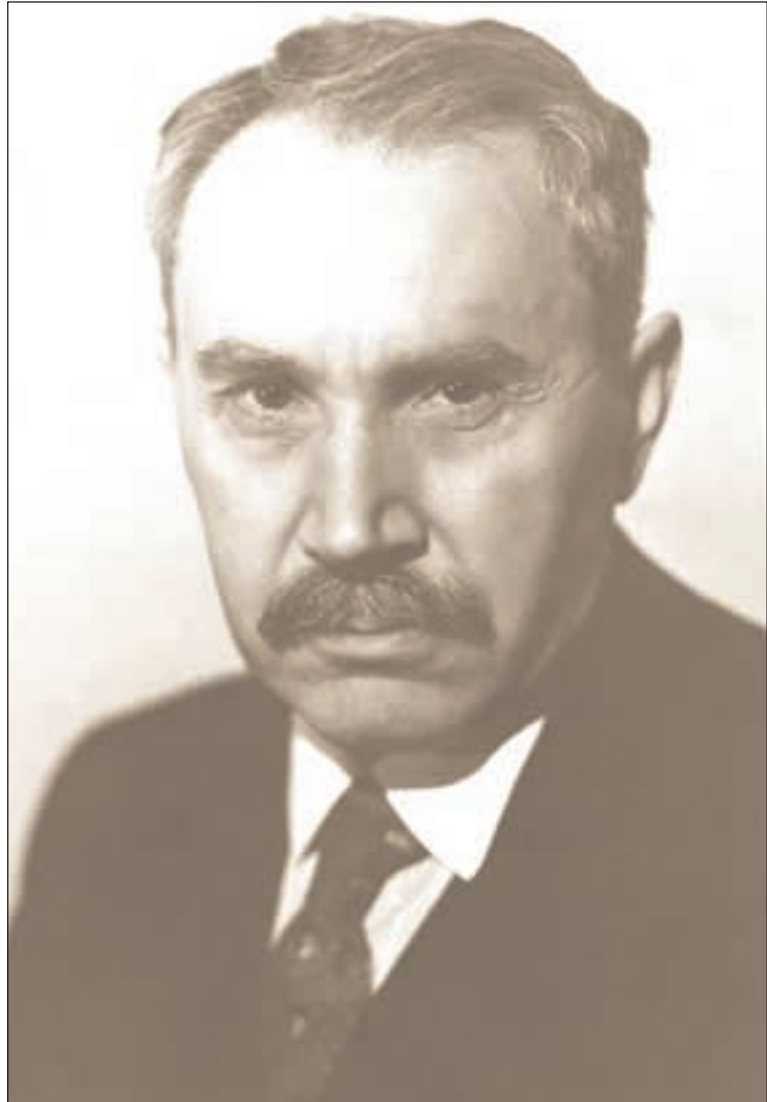
Už v dřívějších rokováních, vedených

ještě před svoláním koncilu mezi husity a jejich protivníky, byly formulovány teologické názory husitů, odlišné od oficiálně uznávaných názorů církve obecné. Dobové pojetí církevního učitelského úřadu připouštělo v teologických otázkách jen dvě možnosti: buď uznání svrchované autority církve obecné a úplné zřeknutí se názorů, odlišných od výkladu církevního magisteria, nebo nařčení z hereze. Husité navrhovali třetí možnost. V učeném dialogu o uznání či zavržení jejich odlišných teologických názorů, soustředěných kolem čtyř pražských artikulů, nechť na basilejském koncilu bude přijat: „za nejpravdivějšího a nestranného soudece Zákon boží, praxe Kristova, apoštolská a prvotní církve spolu s koncily a učiteli v nich právě se zakládajícími.“ Právě uvedená formulace byla v dalších jednáních připomínána jako "soudece chebský". Zejména úsilí o uznání tohoto požadavku, který měl být uplatněn v budoucím dialogu husitů s koncillem, se dostalo do ohniska desetidenního náročného jednání, vrcholícího, na rozdíl ode všech předchozích neúspěšných pokusů, souhlasem koncilního poselstva se zněním uvedené formulace v podobě sedmého chebského článku. Konkrétní tvar významného obratu ve věci, která byla jednou z hlavních překážek, mařících předchozí rokování, je však v dostupných pramenech nezřetelný.

Oficiální relace koncilních vyslanců, předložená později koncilu, hovoří pouze o dohodě po mnohých těžkostech a hádkách a neosvětluje zákruty, kterými se jednání ubíralo. Vyslanci se zdráhali blíže vysvětlit nejen ústupky, jež koncilní poselstvo, vědomě se odchylující od instrukce svých nadřízených, učinilo husitům, ale jejich zpráva nám nijak zvlášť nepřibližuje ani obsah jednání. Celá záležitost je tu zdůvodněna pouze vnějšími vlivy. Koncilní poselstvo prý ustoupilo pod tlakem lidových bouří ve městě, zacílených přímo proti vyslancům. Uvedená argumentace byla určitě jediným možným způsobem, jakým se dalo o ústupcích koncilních vyslanců referovat před koncillem. Nebyl to tedy jen tlak z husitské strany či bouře po míru toužících obyvatel Chebu, ale především asi pnutí uvnitř poselstva samého, které dovedlo koncilní vyslance k ústupkům. Vůle říšských knížat, zaměřená ke zdárnému ukončení jednání, byla zřejmě tím skrytým faktorem, který sehrál rozhodující roli. Uzavření dohody znamenalo totiž základní předpoklad pro obnovení míru.

Ve srovnání s ústupky konciliaristů museli husité slevit ze svých původních požadavků jen málo. Všimneme-li si starší tábořské formulace, týkající se vztahu Písma svatého k výroky doktorů teologie, pak zjistíme, že radikální argumentace zdůrazňovala závaznost doktorských sentencí vůči Písmu slovem "důsledně" (inevitabiliter). V "soudci chebském" zmíněný expresivní výraz chybí. Zároveň se tu objevuje další ústupek katolické straně v podobě zmínky o učením doktorů a usneseníh koncilů, jako o takových součástech tradice posuzované Písmem, jejichž význam je nepochybný. *Dokončení příště*

I.

DON QUIJOT ČESKÉ FILOSOFIE

Po ročním noviciátu v augustiniánském klášteře studoval Emanuel Rádl na přírodovědecké fakultě matematiku a biologii. Od roku 1903 docent a od roku 1919 profesor na pražské filosofické fakultě později přednášel přírodní filosofii a dějiny přírodních věd na přírodovědecké fakultě. Byl spoluzakladatelem Realistického klubu a předsedou Jednoty filosofické. Aktivně pracoval v řadě organizací, například v YMCE a v Lize pro lidská práva.

Emanuel Rádl byl původním vzděláním přírodovědec. V biologii vycházel z vitalismu německého biologa a filosofa Hanse Driesche. V roce 1909 vydal jednu z nejvýznamnějších českých vědeckých knih *Dějiny vývojových teorií v biologii 19. století*, v níž rozvinul myšlenku smyslu jako přírodovědeckého faktu.

V souladu s odkazem T. G. Masaryka je etické jádro myšlení tohoto "dona Quijota" české filosofie zaměřeno nábožensky. Krize moderního člověka spojená s novověkou vědou je podle Emanuela Rádl řešitelná pouze návratem k antickému a středověkému ideálu mimosvětského bytí. Odmítal intelektuální pojetí filosofie, neboť jeho vlastní filosofická cesta spočívala v angažované účasti na životě společnosti. Filosofie podle něj nevede k "tomu co je", ale k "tomu co má být". Poznanou pravdou se člověk dostává do shody s mravním řádem. Pravdu přitom nelze objektivně dokázat, neboť spočívá v duchovním napětí mezi lidskou odpovědností a transcendentem. Takto pojatá filosofie je programem reformy světa.

Samostatnou kapitolou v jeho myšlení je otázka soužití a vztahů mezi Čechy a Němci. Zabýval se jí už ve své práci *Válka Čechů s Němci* (1928), která vyšla také německy. V českém prostředí nebyla právě vlídně přijata - ostatně i u polistopadového vydání Ladislav Hejdiček ve svém epilogu konstatuje, že Emanuel Rádl byl zejména v první republice postavou zcela mimořádnou, většinou kontroverzní, jen nemnohými chápanou a dodnes zdaleka nedocenenou. Ovšem pod dojmem nastupujícího nacismu dostaly i Rádlovy úvahy nový směr.

Na chystanou expanzi nacistického Německa reagoval už v roce 1935 a ve spise *Zur politischen Ideologie der Sudetendeutschen* připomínal především českoněmeckým intelektuálům základní kredo: Je třeba výše hodnotit svobodné zákony občanů státu než jen přírodní zákony kmenového přibuzenství. Byl to ovšem hlas volajícího na poušti, když naléhal: Pro koho se rozhodneš, pro reformaci lidské společnosti nebo pro pozdvižení temných sil. Ovšem jeho výzvy k občanské uvědomělosti, racionální a svobodné úvaze, která by nepodléhala teoriím o mytické kmenové sounáležitosti a ideologické propagandě založené na instinktu - Jsme jedné krve, ty a já - zůstaly většinou oslyšeny. Stejně dopadl i jeho vášnivý apel na představitele Sudetoněmecké strany: Nečekejte na cizí vůdce, staňte se sami vůdci svého lidu! A tak své poslední dílo už dopisoval za okupace a v neustálé obavě před zatčením gestapem. Jeho filosofie nebyla systematická, protože se zaměřovala na odhalování závažných duchovních a společenských problémů. K jeho nejvýznamnějším spisům patří *Romantická věda* (1918), *Moderní věda* (1926) a *Dějiny filosofie* (1932-33).

Zemřel po těžké chorobě krátce poté, co dokončil svůj filosofický odkaz *Útěcha z filosofie*. V něm, tak jako již dříve, kladl důraz na existenci absolutního mravního řádu, který dává světu smysl.

(red)

HODNOTY A PERSPEKTIVY...

Pokračování ze str. 1 něho mají křesťané, co se evropské agendy týče, mnohé co říci k: energii, k propadu porodnosti, k podpoře rodiny, ochraně lidského života, stejně jako k rozšiřování EU. Ministr zahraničí Vatikánu volal po tom, že EU potřebuje "efektivní energetickou politiku", zdůraznil též "obecné dobro a solidaritu" a podtrhl též "antidiskriminaci v přístupu ke zdrojům, investicím a koncesím". „Pokud materiální potřeby budou v souladu s etickými požadavky, bude mít Evropa účast na svém závazku redukovat spotřebu fosilních paliv a tak také podpořit mír ve světě a ochranu životního prostředí.“ Pro prosazení dobré úrovně málo rozvinutých zemí je třeba "investovat do výzkumu a inovací", jakkoliv: „nemohou být povoleny neakceptovatelné výsledky výzkumu, který nemá v centru svého cíle člověka.“ V otázce zmenšování porodnosti a stárnutí generací mají „instituce podporovat život a rodinu bytovou výstavbou, finanční podporou rodičů... Rodina je základ evropského sociálního modelu.“ Křesťané pracující v evropské veřejné sféře mají „chránit lidský život od zplození k přirozené smrti a

rodinu jako spojení mezi mužem a ženou postavenou na manželství.“ V otázce rozšiřování EU volal sekretář Mamberti po dodržování Kopenhágských kritérií, speciálně "v naprostém garantování lidských práv a náboženské svobody." Co se ochrany základních přirozených hodnot lidské důstojnosti týče, mají být šetřena též institucionální práva církve a speciálně má být uznána křesťanská tradice tohoto kontinentu. „Pro ochranu hodnoty zdravého laicismu v Evropě je přítomnost křesťanství nezbytná.“ Prezident Evropského parlamentu prof. dr. Hans – Gert Pötering se ve svém příspěvku ptal, co dělat, aby byly hodnoty reflektovány v Evropské ústavě. S připomenutím toho, že Evropa má své kořeny v řecké filosofii, římském právu, v křesťanství, v humanismu a osvícenství, hovořil o tom, že vynechaná zmínka o Bohu a židovsko – křesťanské tradici v Evropské ústavě není, jak osobně lituje, ani v Berlínské deklaraci, avšak křesťanské hodnoty jsou zde přítomny: zavržení klonování, principy solidarity a subsidiarity.

Pokračování příště
Hana Tonzarová

Bohdan Kaňák

